

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนบุคคล

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุณ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖ - ๗/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๕๘

เรื่องพิจารณาที่ ๓๘/๒๕๕๘

วันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๕๒ - ๕๓/๒๕๔๗ และที่ ๖๕ - ๘๒/๒๕๔๗ ว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป กล่าวถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย กล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ซึ่งเป็นหลักทั่วไปที่องค์กรและหน่วยงานของรัฐต้องถือปฏิบัติ เป็นบทบัญญัติที่มีไว้ให้สิทธิแก่บุคคลจะได้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งได้ ฉะนั้นพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๗

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑ นั้น เห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ บัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่

โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพ ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่ทำให้การรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินว่าย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่ภายใต้เงื่อนไขว่าขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินอาจมีได้ตามที่ กฎหมายบัญญัติ ซึ่งหมายความว่ารัฐธรรมนูญยอมให้มีการกำหนดขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิ ในทรัพย์สินได้โดยต้องตราเป็นกฎหมาย กฎหมายดังกล่าวต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

สำหรับพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒) เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีกระบวนการในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียน รับจดทะเบียนโดยผิดหลง โดยมาตรา ๖๑ กำหนดให้อำนาจผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้อง ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนที่กระทำไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ ส่วนมาตรา ๖๕ เป็นขั้นตอน ที่กำหนดให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเมื่อมีคำวินิจฉัยแล้วต้องมีหนังสือแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผล ให้ผู้ร้องขอให้เพิกถอนและเจ้าของเครื่องหมายการค้าทราบ และให้สิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งของ คณะกรรมการต่อศาลได้อีกชั้นหนึ่งเพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยละเอียดรอบคอบและเกิดความ เป็นธรรม สำหรับมาตรา ๕๖ (๒) เป็นบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ให้มีอำนาจพิจารณาร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนได้ คณะกรรมการดังกล่าวนี้เป็นคณะกรรมการ ที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายตามมาตราก่อนหน้านี้ คือ มาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ฯ คณะกรรมการนี้ถือเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง จึงเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนด ให้มีกระบวนการทบทวนตรวจสอบและเพิกถอนคำสั่งจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ เพราะพระราชบัญญัติ เครื่องหมายการค้า ฯ มีเจตนารมณ์ในการควบคุมการถือสิทธิในเครื่องหมายการค้าและคุ้มครองสิทธิ ของบุคคลในการถือสิทธิดังกล่าวให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเพื่อความสงบสุขของสังคมซึ่งเป็น ประโยชน์สาธารณะ หากเครื่องหมายการค้าที่เจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนไว้ปรากฏในภายหลังว่าไม่เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ก็ย่อมกระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลอื่นเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าดังกล่าว

ทั้งนี้ในการพิจารณาตรวจสอบหรือทบทวนคำสั่งจดทะเบียนของคณะกรรมการได้เปิดโอกาสให้คู่กรณี แสดงความเห็นหรือชี้แจงก่อนพิจารณามีคำสั่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักการฟังความทุกฝ่าย มีหลักประกัน ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมและหากคู่กรณีไม่พอใจคำสั่งของคณะกรรมการ ก็สามารถฟ้องต่อศาลซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการที่มีความเป็นกลางและมีความเป็นอิสระ เป็นผู้ตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการดังกล่าวได้อีก ทั้งนี้เพื่อให้สิทธิในเครื่องหมายการค้า ของบุคคลได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรมกระบวนการตรวจสอบหรือทบทวนดังกล่าวจึงมิใช่เป็นการจำกัดหรือลดสิทธิเสรีภาพของผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแต่อย่างใด

กรณีที่โจทก์ ซึ่งเป็นผู้ร้องโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งมีบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๑ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฯ ไม่ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจตรากฎหมายขึ้นจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง บัญญัติไว้ ส่งผลให้การแต่งตั้งคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา ๕๕ ให้ทำหน้าที่พิจารณาคำร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ตราขึ้น ใช้บังคับหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และก่อนประกาศ ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ที่ให้อำนาจตรากฎหมายขึ้นเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้แล้ว จึงถือว่าเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสองแล้ว ข้อโต้แย้งของโจทก์ผู้ร้องในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒) แม้จะมีการจำกัดสิทธิ ในทรัพย์สินของบุคคลบ้างก็ตาม แต่ก็เกินไปเท่าที่จำเป็นเพื่อความสงบสุขของสังคมในการถือสิทธิ เครื่องหมายการค้าของบุคคลอันเป็นประโยชน์สาธารณะ เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง วิธีการที่กำหนด ก็ถือว่าเหมาะสมได้สัดส่วนกับอันตรายที่อาจเกิดกับสิทธิของบุคคล ไม่ได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญ แห่งสิทธิและเสรีภาพแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๑

จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒)
ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗
มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑

นายเฉลิมพล เอกอุรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ